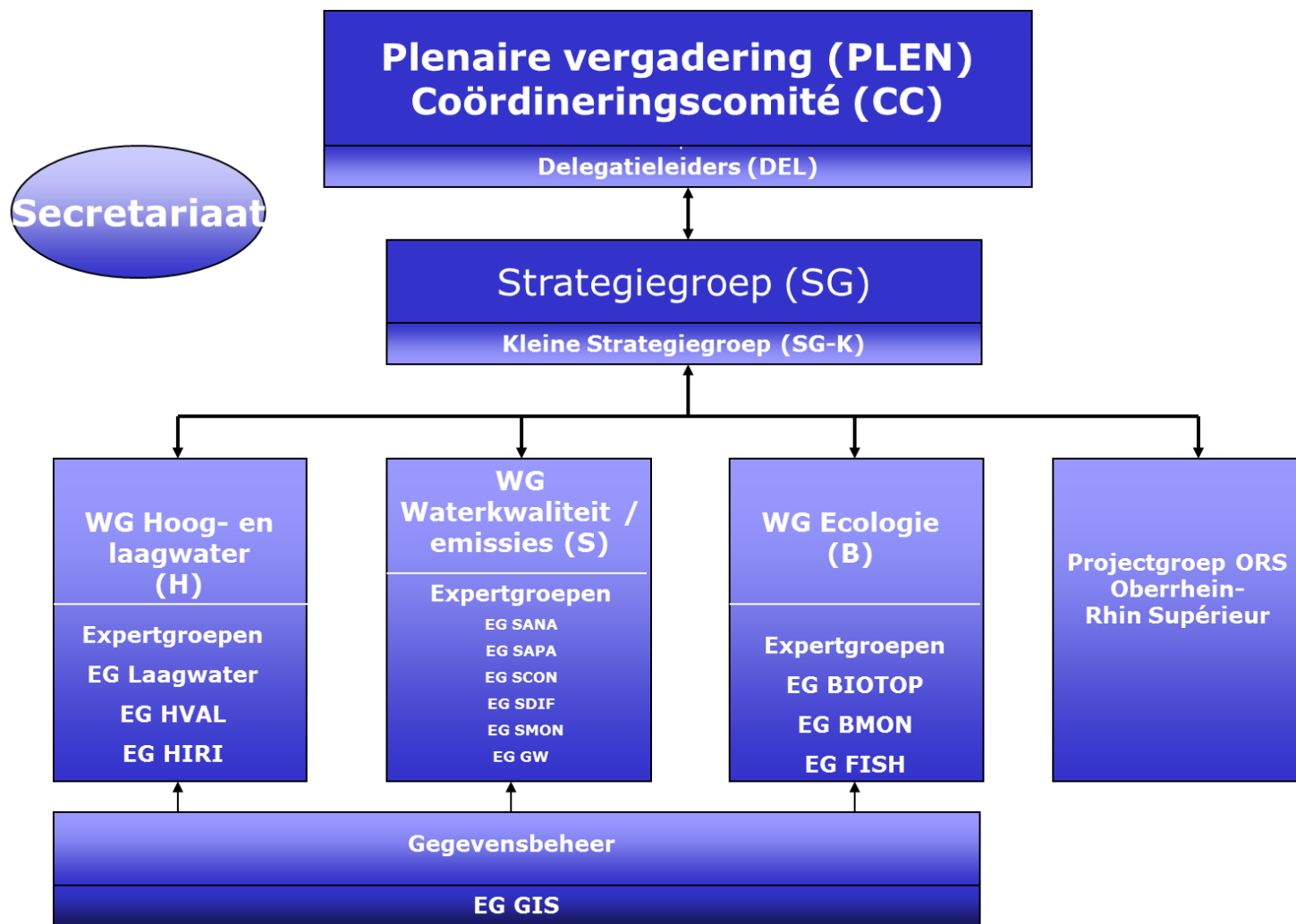

Internationale Kommission zum Schutz des Rheins
Commission Internationale pour la Protection du Rhin
Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn

ICBR-organigram en -mandaten 2016-2021

Mandaat van de Strategiegroep (SG) 2016 - 2021

De Strategiegroep (SG) bereidt de besluiten voor die worden genomen tijdens de gemeenschappelijke bijeenkomst van de Plenaire Vergadering en het Coördineringscomité Rijn (PLEN-CC) en tijdens ministerconferenties. Ze coördineert, stuurt en beoordeelt alle werkzaamheden van de ICBR op basis van wetenschappelijke input vanuit de werk-, expert- en projectgroepen. Ze speelt een prospectieve rol met betrekking tot de toekomstige opdrachten van de ICBR.

De Strategiegroep (SG) wordt hierin bijgestaan door de Kleine Strategiegroep (SG-K), die de besluiten voor de SG voorbereidt. De SG-K fungeert als filter tussen de werk- en projectgroepen enerzijds en de Strategiegroep anderzijds.

De inhoudelijke werkterreinen van de Strategiegroep hebben betrekking op de permanente taken die voortkomen uit het geldende Rijnverdrag en uit het programma "Rijn 2020" enerzijds en op de implementatie van EU-richtlijnen (Kaderrichtlijn Water (KRW), Richtlijn prioritair stoffen (MKE's), Grondwaterrichtlijn, Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM)¹, Richtlijn inzake overstromingsrisico's (ROR)) en eventueel andere EU-regelgeving in het stroomgebieddistrict Rijn (stroomgebieden > 2.500 km²) anderzijds. Ze omvatten de volgende punten:

- a. De relevante beheerskwesties op Rijndistrictsniveau actualiseren en verder uitwerken, voor zover dit nodig is;
- b. De monitoringsprogramma's voor het internationaal Rijndistrict onderling afstemmen en optimaliseren, de beoordeling op coherentie toetsen, eventueel zorgen voor de nodige aanpassingen;
- c. De inventarisaties, stroomgebiedbeheerplannen en overstromingsrisicobeheerplannen afstemmen en bijwerken; informatie uitwisselen over maatregelen, voor zover ze relevant zijn voor het internationaal stroomgebieddistrict Rijn; eventueel andere, hieruit voortvloeiende coördinatiebehoeften afstemmen, bijv. bij de verdere ontwikkeling van adaptatiestrategieën in verband met de effecten van klimaatverandering;
- d. Balans en beoordeling maken van de uitvoering van de internationale stroomgebiedbeheerplannen en overstromingsrisicobeheerplannen en van de maatregelen, voor zover ze relevant zijn voor het internationaal stroomgebieddistrict Rijn;
- e. Eventueel nieuwe werkterreinen aanwijzen als antwoord op nieuwe ontwikkelingen of gebeurtenissen (bijv. ongevallen, storingen of natuurverschijnselen) die niet worden behandeld in de bovengenoemde punten.

Uit dit mandaat vloeien de volgende activiteiten voort voor de SG:

I. Identificatie van producten / opdrachten (inclusief prioriteiten) en organisatie van de werkzaamheden

De werkzaamheden van de werk- en projectgroepen horizontaal afstemmen en coördineren via de werkprogramma's met vermelding van (i) de te leveren producten en hun prioriteiten, (ii) de termijnen die bij de levering in acht moeten worden genomen en (iii) de organisatie van de werkzaamheden (bijv. of er expertgroepen moeten worden ingesteld).

¹ Voor zover belangen van het stroomgebiedsdistrict Rijn worden geraakt.

II. Monitoring en aansturing van de afronding van producten / uitvoering

De stand van de werkzaamheden en de afronding van rapporten/producten in de werk- en projectgroepen controleren met het oog op de volbrenging van opdrachten, op basis van regelmatige rapportages door de voorzitters van de voornoemde groepen, en de naleving van de gestelde termijnen controleren.

III. Beoordeling en goedkeuring van producten

De bovengenoemde rapporten/producten op aanbeveling van de SG-K definitief toetsen, goedkeuren en doorgeleiden naar de PLEN-CC, onder andere om de producten vrij te geven voor publicatie.

V. Voorlichting en informatie-uitwisseling

1. Het initiatief nemen tot de publieksvoorlichting van de ICBR en er sturing aan geven;
2. De organisatie van de informatie-uitwisseling met erkende niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en met geïnteresseerde en betrokken kringen vaststellen (vgl. huishoudelijk en financieel reglement van de ICBR, punt 8).
3. De informatie-uitwisseling met de EU (Common Implementation Strategy) en andere internationale commissies, voornamelijk riviercommissies en de OSPAR-commissie, coördineren en informatie uitwisselen over de implementatie van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie, in het bijzonder voor de staten zonder zee kust in het internationaal Rijndistrict;
4. Informatie en kennis uitwisselen over nationale ervaringen en methodes voor de deelname van het publiek in het kader van de implementatie van stroomgebiedgerelateerde EU-richtlijnen en eventueel aanvullende maatregelen en ideeën op internationaal niveau uitwerken;

V. Begroting en personeel

Budgettaire en personele kwesties worden opgelost tijdens apart bijeen te roepen delegatieleidersoverleggen. Indien nodig worden deze kwesties / oplossingen voorbereid in de vergaderingen van de SG.

Werkwijze

Voor de inhoudelijke en organisatorische voorbereiding van de werkzaamheden en de besluitvorming in de Strategiegroep (SG) is de "**Kleine Strategiegroep**" (SG-K) verantwoordelijk. De SG-K maakt deel uit van de SG en kan zo nodig vaker bijeenkomen dan de SG.

Mandaat van de werkgroep Hoog- en laagwater (WG H) 2016 - 2021

Op basis van het ICBR-programma voor de duurzame ontwikkeling van de Rijn ("Rijn 2020") en de verplichting van de EU-staten tot de gecoördineerde implementatie van de Richtlijn over overstromingsrisico's (ROR) en de gecoördineerde implementatie van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in het internationaal stroomgebieddistrict Rijn (deel A, stroomgebieden > 2.500 km²) krijgt de werkgroep Hoog- en laagwater (WG H) de opdracht:

- om de implementatie van de Richtlijn over overstromingsrisico's (ROR) in het internationaal Rijndistrict (deel A) te coördineren in samenspraak met de ICBR-overleggroepen die de implementatie van de KRW coördineren;
- om het overstromingsrisicobeheerplan (ORBP)² van het internationaal Rijndistrict gecoördineerd te monitoren en te evalueren;
- om een bijdrage te leveren aan de werkzaamheden in verband met de effecten van en de adaptatie aan klimaatverandering, zoals bepaald in de ROR en de klimaatadaptatiestrategie³ van het internationaal Rijndistrict;
- om recente, nationale resultaten van onderzoek naar de klimaatverandering (in het internationaal Rijndistrict) en eventuele kwantitatieve effecten te bestuderen en samen te voegen;
- om bestaande kennis over voorbije laagwatergebeurtenissen in de Rijn te verzamelen;
- om informatie over nationale activiteiten op het gebied van laagwatermonitoring, -preventie en -beheer (indien beschikbaar) te verzamelen en mogelijke toekomstige activiteiten op het niveau van het internationaal Rijndistrict (desgewenst) voor te bereiden.

De voorzitter van de WG H brengt regelmatig verslag uit in de Strategiegroep (SG) en/of de kleine Strategiegroep (SG-K) over de stand van de uitvoering van de taken en over eventueel voorkomende problemen. Op deze manier kan er onder meer worden gezorgd voor coördinatie met de implementatie van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in het Rijnstroomgebied (tweede stroomgebiedbeheerplan van het internationaal Rijndistrict) en eventueel andere Europese richtlijnen.

De taken van de WG H hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

I. Uitwisseling van informatie over en gecoördineerde implementatie van de Richtlijn over overstromingsrisico's (ROR) in het internationaal Rijndistrict (niveau A, stroomgebieden > 2.500 km²) inclusief controle, uitvoering en evaluatie van het ORBP van het internationaal Rijndistrict (vgl. hfst. 5 ORBP)

Het eerste overstromingsrisicobeheerplan van het internationaal Rijndistrict (deel A) heeft betrekking op de periode 2016-2021.

In het kader van zijn mandaat en conform ROR zal de WG H:

- voor eind 2018 de voorlopige overstromingsrisicobeoordeling toetsen en zo nodig bijstellen; in de toetsing wordt er rekening gehouden met het vermoedelijke effect van de klimaatverandering op het plaatsvinden van overstromingen;
- voor eind 2019 de overstromingsgevaar- en de overstromingsrisicokaarten toetsen en zo nodig bijstellen; zo nodig zal de WG H ook de ICBR-Rijnatlas 2015 actualiseren op basis van de nationale kaarten in verband met de implementatie van de ROR. Kleinere actualiseringen kunnen één keer per jaar worden uitgevoerd;
- de gecoördineerde uitvoering van het ORBP volgen en evalueren, en regelmatig de voortgang controleren die het gevolg is van de maatregelen die worden uitgevoerd in het

² Zie ORBP [hier](#)

³ Zie klimaatadaptatiestrategie [hier](#)

kader van het eerste ORBP (vgl. hfst. 5 ORBP inclusief bijlagen 2 en 8). Daarvoor zal de WG H het totale effect bepalen van de ORBP-maatregelen (vgl. hfst. 4 ORBP) die in de eerste cyclus van het overstromingsrisicobeheer onder nationale verantwoordelijkheid worden gerealiseerd;

- voor de evaluatie van de uitvoering van het ORBP in samenwerking met zijn expertgroepen gebruik maken van bestaande methodes en instrumenten, o.a. ook van het nieuwe HIRI-instrument. In het eerste ORBP van het internationaal Rijndistrict is al informatie opgenomen over ontwikkelde methodes en eerste resultaten in verband met het gekwantificeerde effect van uitgevoerde dan wel geplande maatregelen (zie bijlagen 2 en 8);
- voor 22 december 2021 het tweede ORBP voorbereiden op basis van de bovengenoemde werkzaamheden (concept: 22 december 2020; periode 2022-2027) en het eerste ORBP zo nodig bijstellen. In de toetsing van het ORBP wordt er rekening gehouden met het vermoedelijke effect van de klimaatverandering op het plaatsvinden van overstromingen.

II. Effect van en adaptatie aan de klimaatverandering

- Ontwerp en organisatie van een ICBR-workshop (waarschijnlijk in 2017) tijdens dewelke de nationale onderzoeken, eventuele ontwikkelingen in de scenario's van klimaatverandering en de kennis over de effecten van klimaatverandering worden voorgesteld;
- Indien de ICBR dit nodig acht, actualiseert de WG H de kennis over de effecten van klimaatverandering (verandering van de afvoeren, risico op overstroming en laagwater) en over de mogelijkheden op het gebied van overstromingsrisico- en laagwaterbeheer om de effecten van klimaatverandering te mitigeren;
- In de toetsing van de voorlopige overstromingsrisicobeoordeling en het overstromingsrisicobeheerplan houdt de WG H rekening met het in de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR beschreven, vermoedelijke effect van de klimaatverandering op het plaatsvinden van overstromingen.

III. Laagwater

Het onderwerp laagwater zou in de volgende stappen moeten worden behandeld:

1. inventaris opmaken van de kennis over laagwater in het internationaal Rijndistrict;
2. laagwatermonitoring in het internationaal Rijndistrict opstellen;

Op basis van de hierboven beschreven hydrologische werkzaamheden rond het onderwerp laagwater worden in de ICBR, op het niveau de Strategiegroep, de vervolgstappen vastgesteld om te komen tot een integrale beschouwing/beoordeling inclusief kwaliteits- en gebruiksaspecten van (de gevolgen van) laagwater.

Werkwijze

Voor de uitvoering van de taken in verband met overstromingsrisico- en laagwaterbeheer wordt de WG H bijgestaan door verschillende expertgroepen en een informatieplatform (bijv. met vertegenwoordigers van de centrales voor hoogwaterverwachting):

Al naargelang de beslissingen van de WG H leveren de hieronder genoemde groepen een bijdrage aan de evaluatie van de uitvoering van het ORBP en/of beantwoorden ze technische vragen van de WG H. De voorzitters brengen regelmatig verslag uit in de WG H over de stand van de uitvoering van de taken en over eventueel voorkomende problemen.

De WG H wordt ondersteund door de volgende groepen:

De **expertgroep "Overstromingsrisico's" (EG HIRI)** houdt zich bezig met:

De analyse van het overstromingsrisico (vgl. hfst. 4.1 ORBP) en de evaluatie van de effectiviteit van de in hfst. 4 ORBP genoemde maatregelen voor overstromingsrisicobeheer (onder meer hoogwaterverlagende maatregelen). De EG HIRI levert een bijdrage aan de controle van de uitvoering van het ORBP (vgl. hfst. 6 ORBP). Voor deze activiteiten kan de groep gebruik maken van het nieuwe GIS-instrument.

De **expertgroep "Validatie" (EG HVAL)** houdt zich bezig met:

De evaluatie van de effectiviteit van de in hfst. 4.4 ORBP genoemde waterstandverlagende maatregelen en, indien de ICBR dit nodig acht, de uitvoering van diverse hydrologische en/of hydraulische analyses (modellering).

De **centrales voor hoogwaterverwachting en -waarschuwing aan de Rijn** houden zich bezig met:

(Minstens) één keer per jaar komen de centrales bijeen voor een workshop om uiteenlopende informatie uit te wisselen over de stand van de hoogwaterverwachting- en waarschuwing (vgl. hfst. 4.3 ORBP).

In het kader van de deelname aan de werkzaamheden in verband met de **klimaatadaptatiestrategie, maar ook ten behoeve van de verbetering van de kennis over het effect van klimaatverandering** (vgl. hfst. 4.2 ORBP) dient, indien de Strategiegroep van de ICBR dit nodig acht:

- in een eerste stap te worden nagegaan of de **expertgroep klimaat (EG KLIMA)** moet worden gereactiveerd. Dit zal gebeuren door middel van een ICBR-workshop tijdens dewelke de nationale ontwikkelingen in scenario's voor klimaatverandering worden voorgesteld;
- eventueel in een tweede stap de **expertgroep klimaat (EG KLIMA)** opnieuw te worden ingesteld om de kennis over klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor het Rijnstroomgebied te actualiseren.

Voor de beantwoording van open vragen rond het onderwerp **laagwater** moet er te rade worden gegaan bij speciale deskundigen, d.w.z. dat er in het kader van de WG H een expertgroep Laagwater zal worden ingesteld.

Mandaat

van de werkgroep Waterkwaliteit/Emissies (WG S)

2016 - 2021

Op basis van de doelstellingen van het programma "Rijn 2020" in het kader van het Verdrag ter bescherming van de Rijn en met het oog op de gecoördineerde implementatie van stofgerelateerde EG-richtlijnen (KRW, Richtlijn prioritaire stoffen, Grondwaterrichtlijn, Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM)⁴) in het internationaal stroomgebieddistrict Rijn (deel A) is de werkgroep Waterkwaliteit/Emissies (WG S) verantwoordelijk voor de:

- a. verzameling, beoordeling en presentatie van gegevens over de ontwikkeling van de chemische waterkwaliteit in het internationaal stroomgebieddistrict Rijn;
- b. regelmatige actualisering van de inventarisatie van chemische verontreinigingen in het water;
- c. compilatie van wetenschappelijke basiselementen voor de besluitvorming op internationaal niveau;
- d. uitwisseling van informatie over maatregelen die van belang zijn voor het internationaal Rijndistrict en uitwerking van rapporten over de uitvoering van deze maatregelen, inclusief informatie-uitwisseling over het Waarschuwings- en Alarmplan.

De voorzitter van de WG S brengt regelmatig verslag uit in de Strategiegroep (SG) en/of de kleine Strategiegroep (SG-K) over de stand van de uitvoering van de taken en over eventueel voorkomende problemen.

Uit dit mandaat vloeien voor de WG S de volgende onderwerpen voort waarrond er zal worden gewerkt:

I. Monitoring, actualisering, coördinatie, evaluatie en presentatie van de fysisch-chemische en chemische toestand van het oppervlaktewater (waternet van het internationaal Rijndistrict met stroomgebieden > 2.500 km²) en van de chemische en de kwantitatieve toestand van het grondwater

- Jaarlijkse actualisering van het Rijnmeetprogramma chemie;
 - Coördinatie van de toestand- en trendmonitoring conform EG-Kaderrichtlijn Water;
- telkens rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen (bijv. klimaatverandering, uitvoering van de KRW-maatregelenprogramma's, nieuwe stoffen, verplichtingen conform KRM);
- Coördinatie van de uitvoering van het Rijnmeetprogramma chemie en waarborging van de coherentie in de toestand- en trendmonitoring (EG-KRW en KRM), inclusief levering en compilatie van gegevens;
 - Evaluatie (inclusief plausibiliteitscontrole) van het Rijnmeetprogramma chemie en toetsing van de resultaten van de toestand- en trendmonitoring op coherentie;
 - Waarborging van de vergelijkbaarheid van de meetresultaten voor stoffen waarvoor geen gestandaardiseerde analysemethoden bestaan;
 - Totstandbrenging van cartografische en tabellarische, coherente presentatievormen voor de fysisch-chemische waterkwaliteit van de Rijn, zijn zijrivieren en de overgangs- en kustwateren, voor de kwantitatieve en chemische toestand van het grondwater en voor de vergelijking tussen de huidige en de gewenste toestand in het kader van het Rijnmeetprogramma chemie;
 - Uitwerking van bijdragen aan rapporten over de toestand van het oppervlakte- en het grondwater voor het derde stroomgebiedbeheerplan in 2021.

⁴ Voor zover belangen van het stroomgebiedsdistrict Rijn worden geraakt.

II. Effecten van de klimaatverandering

- Informatie-uitwisseling over de effecten van de klimaatverandering en uitwerking van bijdragen aan adaptatiestrategieën, met betrekking tot de fysisch-chemische waterkwaliteit.

III. Waarschuwings- en Alarmplan

Waarborging van de permanente functionaliteit van het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn, onder andere door middel van alarmoefeningen;

- Voortdurende verbetering van het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn;
- Vernieuwing of verdere ontwikkeling van het Rijnalarmmodel;
- Verdere ontwikkeling van het WAP Rijn naar een internetcompatibel systeem (web-WAP) (inclusief koppelvlak met het WAP Moezel via R4);
- Verdere ontwikkeling van het WAP Rijn voor nieuwe dan wel onbekende stoffen;
- Regelmatige presentatie van de meldingen in het kader van het WAP.

IV. Voor- en nazorg bij buitengewone verontreinigingen

- Samenwerking met de CCR c.q. het CDNI met als doel de uitwerking van aanbevelingen om het opzettelijk of onopzettelijk verlies van verontreinigende stoffen in de binnenvaart te verminderen;
- Informatie-uitwisseling via het Waarschuwings- en Alarmplan over vastgestelde verontreinigingen en nieuw waargenomen stoffen.

V. Inventarisatie van de belastingen, informatie-uitwisseling over de uitvoering van de beoogde maatregelen die van belang zijn voor het internationaal Rijndistrict (waternet met stroomgebieden > 2.500 km²) en van de aanbevelingen

- Actualisering van de in de EG-KRW en het Rijnverdrag vastgelegde inventarisatie van de fysisch-chemische belastingen in de wateren van het Rijnstroomgebied afkomstig van puntbronnen en diffuse bronnen (inclusief warmte en microverontreinigingen) en van de belastingen in sediment en biota;
- Actualisering van de in de EG-KRW en het Rijnverdrag vastgelegde inventarisatie van de kwantitatieve en chemische belasting van het grondwater;
- Afronding van de strategie voor microverontreinigingen;
- Balans van vastgestelde ontwikkelingen op het gebied van microverontreinigingen en controle van gezamenlijke maatregelen.

Werkwijze

De WG S werkt met zes expertgroepen:

De **expertgroep "Waarschuwings- en Alarmsysteem Rijn" (EG SAPA)** voert de volgende opdrachten uit:

- waarborging van de permanente functionaliteit van het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn;
- voortdurende verbetering en actualisering van het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn.

De **expertgroep "Monitoring" (EG SMON)** houdt zich bezig met de:

- actualisering en plausibiliteitscontrole van gegevens, coördinatie, evaluatie en cartografische, tabellarische en coherente presentatie van het Rijnmeetprogramma chemie en van de KRW-toestand- en trendmonitoring (inclusief watchlist);
- actualisering van de Rijnstoffenlijst.

De **expertgroep "Analysemethoden" (EG SANA)** houdt zich bezig met de:

- coördinatie op het gebied van de nontargetanalyse;
- waarborging van de vergelijkbaarheid van de meetresultaten voor stoffen waarvoor geen gestandaardiseerde analysemethoden bestaan.

De **expertgroep "Verontreiniging van biota" (EG SCON)** houdt zich - zo nodig - bezig met de:

- plausibiliteitscontrole van gegevens, coördinatie, evaluatie en actualisering van het Rijnmeetprogramma in verband met de verontreiniging van vissen.

De **expertgroep "Diffuse emissies" (EG SDIF)** houdt zich tot eind 2016 bezig met de:

- afronding van de strategie voor microverontreinigingen uit andere (diffuse) bronnen aan de hand van de voorbeeldgroep "pesticiden".

De **expertgroep "Grondwater" (EG GW)** houdt zich - zo nodig - bezig met de cartografische en tabellarische, coherente presentatie

- van de kwantitatieve grondwatertoestand conform KRW;
- van de chemische grondwatertoestand conform KRW.

De expertgroep SEMI wordt pas in 2018 weer actief.

De expertgroep **"Emissies" (EG SEMI)** houdt zich - vanaf 2018 - bezig met de emissiebalans van

- de lozingen van verontreinigende stoffen uit puntbronnen en diffuse bronnen;
- de lozingen van nutriënten uit puntbronnen en diffuse bronnen;

Mandaat van de werkgroep Ecologie (WG B) 2016 - 2021

Op basis van de doelstellingen van het programma "Rijn 2020" in het kader van het Verdrag ter bescherming van de Rijn en met het oog op de gecoördineerde implementatie van de Kaderrichtlijn Water (EG-KRW) en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM)⁵ in het internationaal stroomgebiedsdistrict Rijn (deel A) is de werkgroep Ecologie (WG B) verantwoordelijk voor:

- a. de verzameling en beoordeling van gegevens en de totstandbrenging van rapporten over de ontwikkeling van de ecologische kwaliteit van de wateren en uiterwaarden in het internationaal stroomgebiedsdistrict Rijn;
- b. de compilatie van nationale, wetenschappelijk-technische basiselementen in verband met de doelstellingen die relevant zijn voor de WG B:
 - verbetering van het ecosysteem van de Rijn inclusief biotoopnetwerk zoals bepaald in "Rijn 2020";
 - herstel van de ecologische passeerbaarheid en verhoging van de habitatdiversiteit, dit is een belangrijke beheerskwestie conform KRW;
 - op elkaar afstemmen van de gebruiksfuncties van water en milieudoelstellingen, dit is een belangrijke beheerskwestie conform KRW;
- c. de compilatie van elementen voor een gemeenschappelijke analyse en behandeling van de belangrijke beheerskwesties op het niveau van het internationaal Rijndistrict, zo nodig door de uitvoering van onderzoeken die als basis kunnen dienen voor de besluitvorming over maatregelen van internationaal belang;
- d. de uitwisseling van informatie over de nationale uitvoering van aanbevelingen en maatregelen om de bovengenoemde doelstellingen te bereiken.

De voorzitter van de WG B brengt regelmatig verslag uit in de Strategiegroep (SG) en/of de kleine Strategiegroep (SG-K) over de stand van de uitvoering van de taken en over eventueel voorkomende problemen.

Uit dit mandaat vloeien voor de WG B de volgende onderwerpen voort waarrond er zal worden gewerkt:

I. Actualisering, coördinatie en evaluatie van het internationaal Rijnmeetprogramma biologie en presentatie van de resultaten (waternet van het internationaal Rijndistrict met stroomgebieden > 2.500 km²)

- Regelmatige actualisering van het internationaal Rijnmeetprogramma biologie
- Coördinatie van de toestand- en trendmonitoring conform EG-Kaderrichtlijn Water

telkens rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen (bijv. klimaatverandering, uitvoering van de KRW-maatregelenprogramma's, verplichtingen conform KRM, exoten).

- Coördinatie van de uitvoering van het internationale biologische meetprogramma; levering van gegevens en samenvoeging van de resultaten van de nationale biologische meetprogramma's;
- Evaluatie van het internationale biologische meetprogramma en coherentietoets van de beoordeling in het kader van de toestand- en trendmonitoring voor de biologische kwaliteitselementen en de ecologische toestand / het ecologische potentieel, rekening houdend met ontwikkelingen hieromtrent op EU-niveau (bijv. interkalibratie, KRM, Exotenverordening, zie hierboven);

⁵ Voor zover belangen van het stroomgebiedsdistrict Rijn worden geraakt.

- Informatie-uitwisseling over de afbakening van visregio's/visreferentiegemeenschappen inclusief temperatuurdrempels en trekvissen als uitgangspunt voor de KRW-beoordeling van het biologische kwaliteitselement "visfauna";
- Totstandbrenging van cartografische en tabellarische, coherente presentatievormen voor de typering van de biologische toestand van de Rijn, zijn zijrivieren, de overgangs- en kustwateren;
- Uitwerking van bijdragen over de biologische/ecologische toestand en het ecologische potentieel en over de milieudoelstellingen **voor het derde stroomgebiedbeheerplan in 2021**.
- Informatie-uitwisseling en afstemming over de nationale implementatie van Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten in het Rijnstroomgebied, die op 1 januari 2015 in werking is getreden⁶;

II. Inventarisatie en informatie-uitwisseling over de uitvoering van aanbevelingen en maatregelen die van belang zijn voor het internationaal Rijndistrict

- Samenvoeging van de kennis over de maatregelen, en de effecten daarvan, die de lidstaten ter verbetering van het ecosysteem van de Rijn hebben uitgevoerd in het kader van de implementatie van de KRW (verhoging van de habitatdiversiteit, herstel van de passeerbaarheid) en het programma Rijn 2020 (herstel van het biotoopverbond, bijv. herstel van de uiterwaarden, opnieuw aantakken van oude rivierstrangen, vergroting van de structuurdiversiteit in de oeverzone, vergroting van de biodiversiteit);
- Totstandbrenging van bijdragen aan de actualisering van de KRW-inventarisatie (2018, eventueel publicatie) alsmede aan het derde stroomgebiedbeheerplan van het internationaal Rijndistrict (concept: 2020; definitieve versie: 2021);
- Samenvoeging van de informatie over nationale maatregelen die zijn uitgevoerd in het kader van het Masterplan trekvissen Rijn en de effecten daarvan, eventueel aanbevelingen voor de prioritering van maatregelen voor de verbetering van de passeerbaarheid en de habitats op basis van doelstellingen met betekenis voor het internationaal Rijndistrict en bepaling van het noodzakelijke onderzoek op stroomgebiedniveau om de uitvoering van het Masterplan trekvissen Rijn met succes voort te zetten;
- Actualisering van het Masterplan trekvissen Rijn (2009) c.q. het voortgangsrapport (2013) met de nadruk op de weergave van maatregelen (verbetering van de stroomop- en stroomafwaartse vismigratie en habitats, "best practice") en hun (meetbaar) effect op de trekvispopulaties;
- Ontwikkeling van nieuwe indicatoren voor de voortgang van het Masterplan trekvissen Rijn (naast de statistiek van de terugkeerders), bijv. evaluatie van de beschikbare informatie over toegenomen natuurlijke voortplanting;
- Presentatie van de actuele stand van de implementatie van de EU-Aalverordening in de staten (zie ICBR-rapport 207, 2009) met het doel de monitoring van het aalbestand en maatregelen in het Rijnstroomgebied te coördineren;
- Overzicht van de stand van de kennis over innovatieve technieken op het gebied van visbescherming en stroomafwaartse vismigratie aan kunstwerken;
- Ondersteuning van de werkzaamheden van de projectgroep die zich bezighoudt met de passeerbaarheid van de Duits-Franse Bovenrijn (PG ORS) door het filteren en voorbereiden van technische informatie over de herintroductie van grote trekvissen in het gebied van de Duits-Franse Bovenrijn en de migratieroutes van de zee naar de Duits-Franse Bovenrijn;

⁶<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1143&from=NL>

- Presentatie van synergie-effecten en aanwijzing van af te stemmen punten tussen de implementatie van de KRW, de ROR, de Natura 2000-richtlijnen, de Exotenverordening en de KRM;
- Coördinatie van de informatie-uitwisseling tussen bezoekerscentra in het Rijnstroomgebied om de publieke belangstelling voor de gecoördineerde maatregelen in het kader van het trekvisprogramma te vergroten.

III. Toekomstige samenwerking, link met Kaderrichtlijn Mariene Strategie, effecten van de klimaatverandering

Doelstellingen van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM⁷) nader invullen: informatie-uitwisseling over trekvisseren

Na de publicatie van de klimaatadaptatiestrategie voor het internationaal Rijndistrict (ICBR-rapport 219):

- Voortzetting van de informatie-uitwisseling over de effecten van de klimaatverandering op het ecosysteem van de Rijn om de klimaatadaptatiestrategie Rijn eventueel te actualiseren;
- Beschrijving van de gevolgen van de te verwachten temperatuurveranderingen voor de visfauna, met name in de programmawateren van het Masterplan trekvisseren Rijn (ten behoeve van de actualisering van ICBR-rapport 204).

Werkwijze

De WG B werkt met drie expertgroepen:

De **expertgroep "Visfauna" (EG FISH)** behandelt de volgende onderwerpen:

- gecoördineerde uitvoering van het "Masterplan trekvisseren Rijn";
- bijdragen aan het Rijnmeetprogramma biologie in verband met visfauna;
- bijdragen over de effecten van de klimaatverandering op de visfauna;

De **expertgroep "Biologische kwaliteitselementen" (EG BMON)** bereidt – zo nodig – het Rijnmeetprogramma biologie voor, voegt de gegevens samen en toetst de resultaten op coherentie. De bijdragen van de EG FISH verwerkt ze op coherente wijze in de producten:

- Rijnmeetprogramma biologie;
- KRW-toestand- en trendmonitoring.

De **expertgroep Biotoopnetwerk Rijn (EG BIOTOP)** controleert de voortgang van het biotoopnetwerk Rijn op basis van het gepreciseerde plan. Het vlakdekkende en uniforme gegevensbestand dat hiervoor nodig is, wordt samengesteld uit satellietgegevens (Sentinel II) op basis van een Duitse pilot. Deze pilot wordt technisch begeleid door de EG BIOTOP (periode: 2016-2017). Na de ontwikkeling (waarschijnlijk in 2018) zou de pilotdienst kunnen worden gebruikt voor de analyse van de vrij beschikbare satellietbeelden van de rest van de hoofdstroom van de Rijn.

Daarnaast houdt de EG BIOTOP zich bezig met de uitwisseling en afstemming van informatie over de nationale implementatie van de Europese Exotenverordening met betrekking tot waterafhankelijke onderwerpen in het Rijnstroomgebied (zie exotenlijst op EU-niveau).

⁷ Voor zover belangen van het stroomgebiedsdistrict Rijn worden geraakt.

Mandaat

van de Projectgroep Duits-Franse Bovenrijn (PG Oberrhein/Rhin Supérieur, PG ORS)

2015 - 2018

Gelet op de opdrachten van de vijftiende Rijnministersconferentie en de naar aanleiding daarvan gevoerde discussies heeft de ICBR tijdens de PLEN-CC15 een projectgroep ORS ingesteld voor de periode 2015-2018.

Zo nodig kan de PG ORS voor bepaalde kwesties te rade gaan bij andere technische experts dan de leden die de delegaties hebben benoemd, en deze personen uitnodigen voor vergaderingen van de PG ORS.

De projectgroep ORS begeleidt voor de ICBR de planning van de totstandbrenging van een efficiënt systeem van vismigratievoorzieningen aan de stuwen Rhinau, Marckolsheim en Vogelgrün in de Duits-Franse Bovenrijn en treedt daarbij op als informatie- en discussieplatform met adviserende functie. Zodoende draagt de PG ORS ertoe bij de opdrachtgever EDF bij te staan met vakkennis en technische ondersteuning op nog te plannen momenten in de voortgang van de onderzoeken en de werkzaamheden die EDF heeft opgestart aan de Duits-Franse Bovenrijn.

Bij het volbrengen van deze taak dient te worden bedacht dat ze in nauw verband staat met alle andere (uitgevoerde, lopende en geplande) maatregelen van het Masterplan trekvisen in de benedenloop, de bovenloop en de programmawateren van de Rijn.

- **Samenwerking met de WG B en de EG FISH**

Conform artikel 8.1.d van het Verdrag van Bern heeft de ICBR tot taak *de doeltreffendheid van de door de Verdragspartijen genomen maatregelen te toetsen*. In dit opzicht dient er zo snel mogelijk een begin te worden gemaakt met de toetsing van de doeltreffendheid van de bouwkundige maatregelen die zijn vastgesteld voor de uitvoering van het Masterplan trekvisen, zodat komende bouwkundige maatregelen op basis van actuele gegevens kunnen worden geoptimaliseerd.

Om de voorgestelde oplossingen te kunnen beoordelen, moeten de leden van de PG ORS de beschikking hebben over alle noodzakelijke planningsdocumenten, waaronder de plannen van de scheepvaartsluizen en de waterkrachtcentrales. Bepaalde, door EDF ter beschikking gestelde documenten die betrekking hebben op veiligheidsaspecten mogen uitsluitend intern worden gebruikt in de PG ORS en zijn vertrouwelijk⁸.

De maatregelen voor de uitvoering van het Masterplan trekvisen in de Rijn en zijn programmawateren worden sinds 2009 op een rij gezet en beoordeeld in de WG B en haar EG FISH. Deze werkzaamheden zullen dan ook in deze groepen, met de deskundigen ter zake, worden voortgezet. Activiteiten die verband houden met de vangst van terugkerende zalmen in de vispassages in de Duits-Franse Bovenrijn moeten eventueel worden besproken met de PG ORS.

De WG B en de EG FISH krijgen de opdracht om nieuwe kennis over (bestaande of nog te bouwen) vispassages in de Rijn en de programmawateren, en de beoordeling van het effect daarvan altijd direct door te geven aan de PG ORS. Dit geldt ook voor belangrijke maatregelen die relevant zijn voor de duurzame vispasseerbaarheid van de Duits-Franse Bovenrijn, meer bepaald maatregelen aan de monding van de Rijn en maatregelen voor de natuurlijke herinrichting / het herstel van de passeerbaarheid van andere rivieren/ uiterwaardwateren aan de Duits-Franse Bovenrijn, de Hoogrijn, de Aare en hun zijrivieren, die alleen effect sorteren als de nagestreefde duurzame vispasseerbaarheid van de Duits-Franse Bovenrijn wordt hersteld. In dit

⁸ In de praktijk betekent dit dat deze planningsdocumenten in een beveiligde map in de workplace worden gezet en alleen ter beschikking worden gesteld aan de leden van de PG ORS die de delegaties hebben benoemd en aan de delegatieleiders van de ICBR, niet aan de ngo's. Ze worden niet doorgeleid aan derden.

kader zijn er voor de onderhandelingen met de beheerders van de waterkrachtcentrales aan de Duits-Franse Bovenrijn meer ondersteunende argumenten nodig die duidelijk maken dat de potentiële habitats in de deelstroomgebieden op het afgesproken moment toegankelijk (zullen) zijn.

Daarnaast houdt de EG FISH zich al jarenlang bezig met gezamenlijke uitzetstrategieën voor de Rijn en zijn programmawateren, en met genetische kwesties in verband met de herintroductie van de Atlantische zalm. Een gezamenlijke uitzetstrategie heeft onder meer tot doel om een voldoende stroom van zalmen te garanderen aan de bestaande (en geplande) vispassages. De doeltreffendheid van de strategieën zal worden geëvalueerd door middel van een brede monitoring die wordt gepland en uitgevoerd aan de voorzieningen. Ook de inzichten die bij deze werkzaamheden worden verworven, dienen altijd direct te worden doorgegeven aan de PG ORS. Omgekeerd zal ook laatstgenoemde haar inzichten ter beschikking stellen aan de WG B en de EG FISH.

De WG B of de EG FISH kunnen zo nodig van de SG de opdracht krijgen om aanvullende, relevante informatie voor de Duits-Franse Bovenrijn in te winnen, op een rij te zetten en te verwerken.

- **De volgende werkzaamheden, die nauw verband houden met de gestarte stadia in de bouwkundige maatregelen én met de ingenieursdiensten van EDF bij de aanleg van opeenvolgende vispassages in de Duits-Franse Bovenrijn (van Rhinau tot Vogelgrün) en die betrekking hebben op de planning van de realisatie, dient de projectgroep ORS uit te voeren in de periode 2015-2018:**

I. Haalbaarheidsfase: 2015-2016

- (1) Het haalbaarheidsonderzoek naar de vispassage in Vogelgrün begeleiden dat EDF in de eerste helft van 2015 uitvoert (lokstroomomstandigheden benedenstrooms van de stuw en twee oplossingsrichtingen voor het tracé van de vispassage die worden beschreven in het document SG-K(4)14-05-01), en de resultaten beoordelen. Aanbevolen wordt om te rade te gaan bij de deskundigen die hiervoor tijdens de workshop over de waterkrachtcentrale van Vogelgrün in 2014 oplossingen hebben voorgesteld. De PG ORS wordt op tijd op de hoogte gebracht van de inhoud van het bestek voor de haalbaarheidsonderzoeken en ontwerpen;
- (2) Het haalbaarheidsonderzoek naar een klassieke vispassage aan de centrale in Rhinau begeleiden dat in de eerste helft van 2016 plaatsvindt rekening houdend met de reeds opgedane inzichten in verband met de lokstroomomstandigheden benedenstrooms van Vogelgrün, en de resultaten beoordelen;
- (3) Het haalbaarheidsonderzoek naar een klassieke vispassage aan de centrale in Marckolsheim begeleiden dat in de tweede helft van 2016 plaatsvindt rekening houdend met de reeds opgedane inzichten in verband met de lokstroomomstandigheden benedenstrooms van Vogelgrün, en de resultaten beoordelen.

II. Ontwerpfase (d.w.z. tot net voor de vergunningsverlening en het begin van de bouwwerkzaamheden): 2017-2018/2019

- (1) Het ontwerp van de klassieke vispassage aan de centrale in Rhinau begeleiden dat EDF in de eerste helft van 2017 zal uitwerken en waarnaar vanaf 2016 onderzoek is gedaan, en de resultaten beoordelen;
- (2) Het ontwerp van de klassieke vispassage in Marckolsheim begeleiden dat EDF in de eerste helft van 2019⁹ zal uitwerken en waarnaar vanaf 2016 onderzoek is gedaan, en de resultaten beoordelen;

⁹ EDF heeft niet genoeg technisch personeel om meerdere projecten parallel te starten en uit te voeren. Omdat de problematiek Vogelgrün voorrang heeft op Marckolsheim, worden de teams daar eerst op gezet.

- (3) Het ontwerp van de nieuwe vispassage in Vogelgrün begeleiden dat EDF in de eerste helft van 2018 zal uitwerken en waarnaar vanaf 2015 onderzoek is gedaan, en de resultaten beoordelen;

III. Kleinschaligere passeerbaarheidsmaatregelen (voor 2020)

De planning van de uitwerking van ontwerpen en de bouwprojectfase voor aanvullende, kleinschaligere maatregelen begeleiden die zijn gericht op het herstel of de optimalisatie van de passeerbaarheid in de meanders aan de stuwen en drempels voor peilbeheer (o.a. vispassage aan de stuw van Breisach), en de resultaten beoordelen.

IV. Rapportage aan de SG

De PG ORS krijgt de opdracht

- (1) om regelmatig verslag uit te brengen in de SG over de werkzaamheden, de voortgang, eventuele problemen en de naleving van het tijdschema;
- (2) om voor eind 2016 - als resultaat van de haalbaarheidsfase - een tabel met termijnen voor de afzonderlijke stappen in de planning en de totstandbrenging van alle voorzieningen voor de stroomopwaartse vismigratie in de Duits-Franse Bovenrijn voor te leggen aan de SG.

V. Voorbereiding van de volgende fase 2018-2021

De ICBR zal in 2018 beslissen over de volgende fase van het mandaat voor de periode 2018-2021 en over een eventuele aanpassing van het mandaat.

Gegevensmanagement en totstandbrenging van kaarten 2016 - 2021

I. Definitie van de opdrachten en de producten

Voor zover dit niet al in EU-“reporting sheets” en in WasserBLICK (BfG) is vastgesteld, bepalen de **overleggroepen van de ICBR** hoe er te werk wordt gegaan bij het gegevensmanagement en de totstandbrenging van de verwachte kaarten (vooral met betrekking tot legenda's, vormgeving), welke eventuele andere presentaties van resultaten er worden uitgewerkt (bijv. berekeningen, tabellen, figuren, enz.) en welke termijnen er bij de uitvoering van de opdrachten in acht moeten worden genomen. De producten (kaarten, presentaties van resultaten) maken deel uit van de rapportage van de staten aan de Europese Commissie over de implementatie van EU-richtlijnen in het stroomgebieddistrict Rijn (waternet met stroomgebieden > 2.500 km²).

De ICBR-werkgroepen (WG B, WG S en WG H) of eventueel hun respectieve expertgroepen definiëren duidelijk en op tijd de door hen gewenste producten voor de rapportage in het kader van de EU-richtlijnen (kaarten, tabellen, figuren, enz.). Samen met een vertegenwoordiger van de BfG voor WasserBLICK stellen ze vast of de gewenste producten kunnen worden ontwikkeld met het bestaande of te actualiseren gegevensbestand en de bestaande IT-infrastructuur.

De EG GIS is verantwoordelijk voor de vaststelling en actualisering van de werkwijze voor gegevensuitwisseling en voor de oplossing van technische GIS-problemen of vragen in verband met het gebruik van WasserBLICK. De EG GIS wordt zo nodig bijeengeroepen door de kleine Strategiegroep (SG-K).

II. Verzameling en compilatie van gegevens

De diensten die in de staten, deelstaten en regio's bevoegd zijn voor het invoeren van GIS-gegevens kwijten zich doorgaans van deze taak door vastgestelde sjablonen direct in WasserBLICK in te vullen. De lijsten met nationale contactpersonen die verantwoordelijk zijn voor GIS-activiteiten moeten worden meegedeeld aan de ICBR en up-to-date gehouden.

Eventueel moeten bestaande sjablonen worden bijgesteld rekening houdend met de actuele bepalingen en de behoeften van de ICBR. De BfG zal hiervoor nieuwe gegevensstandaarden aanbevelen, in de EG GIS presenteren en ter discussie stellen en - na toestemming van de EG GIS - implementeren in WasserBLICK.

Er kunnen ook gegevens worden vergaard via de werk- en expertgroepen van de ICBR en dan naar de BfG worden gestuurd voor de totstandbrenging van een (eventueel voorlopig) product (bijv. kaarten).

Het WasserBLICK-systeem wordt voortdurend verder ontwikkeld in de BfG, en wel consequent volgens de eisen die de EU stelt aan de rapportage in het kader van de implementatie van de KRW en de ROR (reporting sheets en xml-schema's).

De BfG garandeert de compatibiliteit van WasserBLICK met de systemen van andere instituten (bijv. het Europees Milieuoagentschap) en staten (conform de bepalingen van de INSPIRE-richtlijn).

III. Totstandbrenging van producten (kaarten, tabellen, ...) en coherentietoets van de resultaten

De overleggroepen van de ICBR spreken met de GIS-deskundigen van de BfG (in overleg met nationale GIS-deskundigen) af welke kaarten en/of andere presentaties van resultaten er zijn gewenst voor de gecoördineerde implementatie van EU-richtlijnen in het internationaal Rijndistrict.

De BfG zorgt ervoor dat de in de ICBR gedefinieerde gebruikersgroepen (bevoegde autoriteiten in de staten, deelstaten en regio's en andere geautoriseerde groepen) toegang hebben tot het gegevensbestand van de instituten die gegevens verstrekken (via WasserBLICK) en tot de kaartproducten (via de MapExplorer).

De werk- en expertgroepen zijn verantwoordelijk voor de controle van de tot hun werkgebied behorende producten (kaarten, tabellen, figuren, enz.), voor de inhoudelijke juistheid van deze producten en voor de coherentietoets van de resultaten. Bij de coherentietoets zouden de deskundigen uit de werk- en expertgroepen van gedachten moeten kunnen wisselen met hun GIS-deskundigen om eventueel samen oplossingen te vinden. Dat wil zeggen dat er zo nodig buitengewone ad-hocvergaderingen van technici, inclusief vertegenwoordigers van de BfG, en GIS-deskundigen moeten worden bijeengeroepen.